

**VELFERD – EN FORUTSETNING
FOR INNOVASJON OG
BÆREKRAFT**

**Nordisk formannskapskonferanse
for innovasjon 4-5.6.2012**

Eli Moen

Handelshøyskolen BI

NORDEN OG DEN GLOBALISERTE ØKONOMIEN

- 1996
 - Denmark no. 21
 - Finland no. 16
 - Norway no. 7
 - Sweden no. 11
- 2005
 - Denmark no. 4
 - Finland no. 1 (2002, 2003, 2004)
 - Norway no. 9
 - Sweden no. 3
 - Iceland no. 7

NORDISK SUKSESS – ET UVENTET RESULTAT

- Høye vekstrater, høye scoringer på ulike internasjonale rankinglister
- Til tross
- for høye lønninger, høye skatter, sjenerøse velferdsarrangement og sterke fagbevegelser
- Lar seg ikke forklare innenfor 'mainstream economics'

HVORFOR NORDISK SUKSESS?

- Ny forskning (Translearn-prosjektet):
- Erfaringene fra de nordiske land: Innretningen på velferdstjenester har vært avgjørende for omstilling lokalt og i næringslivet
- Institusjonelle ressurser avgjørende for læring

HVORDAN FORKLARE?

- Den nye økonomien – nye spilleregler
- Organisasjonsmessig tilpassing
- Institusjonell tilpassing

DEN NYE ØKONOMIEN

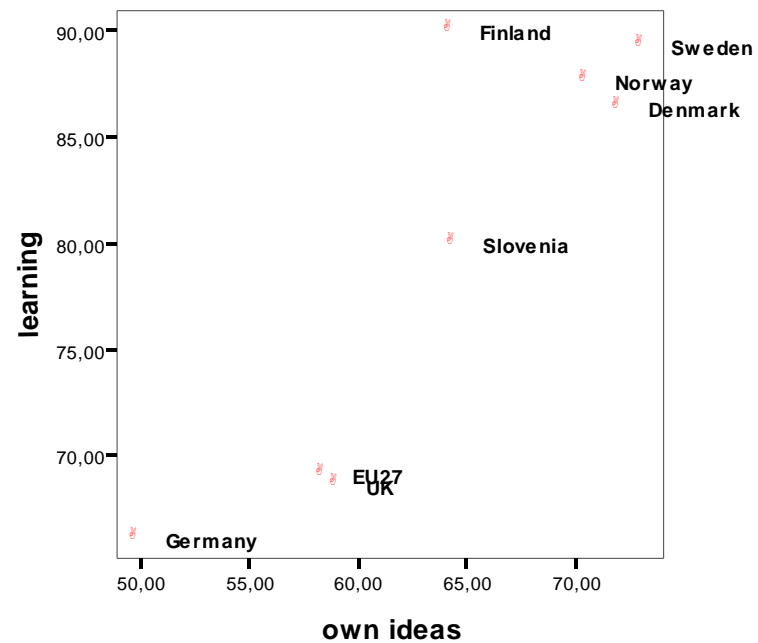
- Mange navn og karakteristikk:
- Prosjektbasert, eksperimentell, åpen, desentralisert, kunnskapsintensiv
- Avgjørende nytt:
- Løse stadig mer komplekse problemer for krevende kunder og brukere (kontinuerlig innovasjon)
- Samme krav i både privat og offentlig sektor

NORDISK TILPASSING: LÆRENDE ORGANISASJONER

**Nordic countries, Slovenia, EU27, UK
and Germany:
Generally, does your main paid job involve
learning new things ..
You are able to apply your own ideas at work**

Fourth European Working Conditions Survey

LÆRENDE ORGANISASJONER

- Høy grad av læring
- Høy grad av autonomi i arbeidet:
- Bruk av egne ideer
- Ansatte medansvarlig for å utvikle nye oppgaver og arbeidsorganisering
- Ny organisasjonsarkitektur:
- Desentralisert/flat struktur

LÆRENDE ORGANISASJONER

- Forutsetter:
- Kontinuerlig oppgradering av ny kunnskap
- Innovasjon og eksperimentering avhengig av 'sikkerhetssystemer':
- Institusjoner for risikodeling
- Sosiale sikkerhetsnett

NORDISK VELFERD

- Universelle, individuelle tjenester:
 - Gratis utdanning
 - Aktiv arbeidsmarkedspolitik
 - Støtte til videre- og etterutdanning
 - Familiepolitikk
-
- Tjenesteyting er jevnt fordelt gjennom hele livsløpet som støtter opp under kontinuerlig utdanning, familie og reproduksjon

NORDISK VELFERD

- Støtter opp under nye roller og oppgaver i arbeidslivet
- støtter opp under lærende organisasjoner (høy grad av autonomi, bruk av egne ideer, læring og innovasjon)
- Ikke en intendert utvikling, men utviklet gjennom samfunnsendringer som integrering av nye sosiale grupper på arbeidsmarkedet (kvinner, eldre, ufaglærte)

NORDISK VELFERD

- De nordiske velferdsstatene har utviklet risikodeling mellom stat, regioner, bedrift og husholdninger og individer
- Skapt en ny type velferd:
- Gjør det mulig for den enkelte å løse stadig nye utfordringer (enabling)

'NY VELFERD

- 'Underlying the widespread realization of the requirement for life-long learning, and the increasing emphasis on skill development in 'active' labour market policies for different groups at risk of exclusion, is the recognition that a welfare state must today provide effective enabling or capacitating services, tailored to particular needs, to equip individuals and families to mitigate risks against which they cannot be reliably insured'.
- Sabel et al. (2011), Helsinki: Sitra

NY VELFERD

- welfare '... towards skill-based risk mitigation, moreover, can increase the productivity of the economy as well as its capacity for innovation: the increased availability of skills makes firms more flexible, allowing them to undertake novel projects that would have previously overtaxed their ability to respond to unfamiliar situations'
- (Sabel et al. 2011)

FRAMTIDIGE UTFORDRINGER

- Forskning:
- Mer systematisk kunnskap om sammenhengen mellom velferd og innovasjon/ bærekraft i den globaliserte økonomien
- Politikk:
- Nødvendig å se velferds- og innovasjonspolitikken i sammenheng

FRAMTIDIGE UTFORDRINGER

- Proaktiv (enabling) velferd forutsetter:
- Eksperimentelle styringssystemer
- Integrere ulike 'stemmer' i prosessene
- Desentralisere beslutninger, bruke pilotprosjekter for å løse sosiale utfordringer og som ledd i læringsprosesser
- Skape arenaer for læring fra lokal eksperimentering

